

Protocol

Oncologische huidzorg en massage

Uitgave van de Algemene Nederlandse
Brancheorganisatie Schoonheidsverzorging (ANBOS),

Woerden, maart 2025.

INHOUD

Inleiding	4
1. Begripsomschrijving	6
2. Contra-indicaties	7
3. Behandelprotocol	10
4. Wetgeving	12
Bijbehorend document	13

INLEIDING

Bij ANBOS is kwaliteit belangrijk. Daarom ontwikkelt ANBOS protocollen (voorheen richtsnoeren genoemd) om bij te dragen aan de kwaliteit en kennis binnen de schoonheidsverzorging.

ANBOS geeft de voorkeur om de term protocollen te hanteren. Protocollen is een term die ook elders in de zorg gebruikelijk is.

PROTOCOL ONCOLOGISCHE HUIDZORG EN MASSAGE

In dit ANBOS-protocol 'Oncologische huidzorg en massage' hebben we informatie over vakinhoud, veiligheid, hygiëne en arbeidsomstandigheden voor je verzameld.

Voor de leesbaarheid hebben we gekozen voor vrouwelijke voornaamwoorden. Je kunt overal waar zij/haar staat, ook hij/zijn of hen/die lezen.

AANBEVELING

In het ANBOS-protocol 'Oncologische huidzorg en massage' staan alle aandachtspunten voor schoonheidsspecialisten die mensen behandelen die kanker hebben. Voor dit protocol bestaat geen wettelijk kader. Het is niet wettelijk verplicht om een diploma te behalen voor oncologische huidzorg en massage. Op grond van de Wet Kwaliteit Klachten en Geschillen Zorg ben je echter wel verplicht om goede zorg te verlenen. Dat kun je volgens ANBOS alleen doen met een goede opleiding en diploma.

ANBOS adviseert daarom:

- dat oncologische huidzorg en massage alleen wordt uitgevoerd door leden die het door ANBOS erkende diploma 'Oncologische huidzorg en massage' hebben behaald en hun nascholing een keer per 3 jaar doen;
- dat leden met specialisatie oncologische huidzorg en massage handelen volgens dit protocol.

Lees ook het huishoudelijk reglement van ANBOS nog even door. Hierin staat bijvoorbeeld in dat een lid geschorst kan worden als zij twee keer voor eenzelfde soort geval door de geschilleninstantie in het ongelijk wordt gesteld. Als een lid schade toebrengt aan een klant (bijvoorbeeld door het verkeerd uitvoeren van behandelmethodes) en het lid heeft niet de door ANBOS erkende diploma's, kan dit meewegen in de beslissing tot een eventuele schorsing.

1. BEGRIPSOMSCHRIJVING

Kanker en behandelingen tegen kanker hebben gevolgen voor de huid en hoe een cliënt zich voelt. Het doel van oncologische huidzorg en massage is om de huidklachten te verminderen en om ontspanning te bieden door de juiste huidzorg en massage te geven. Ook visagie en camouflagetherapie dragen bij aan het weer beter laten voelen van de cliënt.

Een schoonheidsspecialist gespecialiseerd in oncologische huidzorg en massage:

- weet wat kanker is;
- kent de verschillende vormen van kanker;
- kent de oorzaken van kanker;
- kent de behandelingen tegen kanker;
- weet wat de effecten zijn van behandelingen tegen kanker;
- begrijpt dat elke cliënt anders reageert op kanker;
- (her)kent de verschillende vormen van huidkanker;
- weet wat wel of niet kan bij cliënten met kanker.

2. CONTRA-INDICATIES

Het is belangrijk dat een schoonheidsspecialist weet wanneer niet behandeld kan worden. In geval van een oncologische cliënt:

Absoluut:

- Port-a-cath*
- PIC-lijn*
- Pacemaker*
- Infuus*
- Medicatie pleister*
- Borstimplantaat*
- Uitwendige borstprothese*
- Urinekatheter*
- Centaal veneuze katheter*
- Sonde*
- Zuurstofapparaat*
- Blaas/darm stoma
- Koorts
- Acute trombose
- Lymfeedeem
- Beschadigde huid
- Infectie
- Inflammatoire/geïrriteerde huid
- Hand-voet-syndroom Klasse 2 en 3

*op de plaats van het hulpmiddel

Relatief, met toestemming van behandelend arts:

- Alopecia Areata
- Psoriasis
- Vitiligo
- Eczeem
- Neuropathie
- Neuromyopathie
- Hand-voet-syndroom klasse 1
- Wondjes
- Acne
- Schimmels
- Verwijdering lymfeklieren (*op de plaats van verwijdering geldt een absolute contra-indicatie*)
- Verwijdering Poortwachterklier (*op de plaats van verwijdering geldt een absolute contra-indicatie*)
- Ernstige vermoeidheid
- Na/tijdens behandeling
- Osteoporose

HUIDZORG

Voor de huidzorg wordt gebruikt gemaakt van milde producten, waarbij de volgende producten worden vermeden:

- Vaseline of andere minerale oliën
- Lanoline
- Zinkzalf
- Bijenwas
- Alcohol
- Geurstoffen
- Parabenen
- Silliconen
- Aluminiumzouten
- Phyro-oestrogenen/soja
- Conserveermiddelen
- Zuren
- Bismuth Oxychloride

MASSAGE

Masseren kan op verschillende levels. Er worden 5 levels onderscheiden waarbij 1 een lichte massage is (zonder druk) en 5 een diepe bindweefselmassage. Bij cliënten met kanker is level 1 en 2 toegestaan (lichte druk, inmasseren). Level 3 (matige druk) is alleen mogelijk mits de arts het toestaat.

Levels 4 en 5 zijn niet toegestaan voor cliënten met kanker. Bij massage mag geen etherische olie gebruikt worden.

3. BEHANDELPROTOCOL

INTAKEGESPREK

Houd met elke nieuwe cliënt of voor elk nieuw behandeltraject een intakegesprek. In het intakegesprek vraag je naar soort kanker, medicatie, behandelingen, mogelijke wensen. Spreek goed door wat de mogelijkheden of onmogelijkheden zijn. Vraag aan de cliënt of er instemming is van behandelend arts. Gebruik het [ANBOS-intakeformulier Oncologische huidzorg en massage](#).

Neem samen met de cliënt het informed consent formulier door en controleer of de cliënt alle informatie goed heeft begrepen.

Laat de oncologische cliënt het melden aan de behandelend arts dat zij gekozen heeft voor een huidzorg behandeling bij haar oncologisch geschoolde schoonheidsspecialist. Vermeld aan jouw cliënt dat je hier een aantekening van maakt in het intake formulier. De cliënt blijft eindverantwoordelijk.

Bewaar het formulier bij het dossier van de cliënt. Zorg ervoor dat je de privacyregels in acht neemt conform Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Zie hiervoor het [ANBOS-protocol AVG](#).

Noteer de werkwijze in het behandelplan.

BEHANDELING

Start de behandeling volgens behandelplan. Stem de uitvoering van de behandeling af op de actuele fysieke en mentale gesteldheid van de cliënt. Houdt rekening met de belastbaarheid van de cliënt. Geef een onderbouwing voor de gemaakte keuzes. Noteer wat je gedaan hebt in een behandelverslag.

Zorg dat je verslaglegging voldoet aan de Wet Kwaliteit Klachten en Geschillenzorg. Maak daarbij gebruik van het [ANBOS-protocol Verslaglegging](#).

Gebruik milde producten. Gebruik geen producten die genoemd zijn bij de contra-indicaties. Let goed op de hygiëne. De huid van oncologische cliënt is extra kwetsbaar. Reinig de huid met een milde lotion. Reinig en desinfecteer alle materialen of gebruik materialen voor eenmalig gebruik.

De emotionele en fysieke belastbaarheid van de cliënt bepaalt op welk level er gemasseerd kan worden.

De algemene richtlijnen van hygiëne kan je terugvinden in het [ANBOS-protocol Hygiëne, Arbeidsomstandigheden en Milieu](#).

Als de cliënt voor een tweede of volgende behandeling komt, vraag dan of er veranderingen zijn opgetreden (in bijvoorbeeld medicijnen of de behandeling kanker) die belangrijk zijn voor de behandeling en die eventueel een contra-indicatie kunnen zijn. Noteer wijzigingen in het behandelverslag.

Vraag actief naar de ervaringen van de vorige keer en pas je behandeling hierop aan. Deel je eigen professionele waarnemingen die van belang zijn voor een volgende behandeling.

GEDRAG

Elke cliënt reageert anders op kanker. Herken de emoties, fysieke en psychische klachten van de cliënt. Herken de voorkeursstrategie (fight, flight, freeze, fawn, flop) van de cliënt. Toon begrip en medeleven (geen medelijden). Maak gedrag van cliënt zo nodig bespreekbaar.

Geef je eigen grenzen aan. Herken je eigen emoties en machteloosheid. Bewaar een professioneel evenwicht tussen afstand-nabijheid.

Ga op passende wijze om met last minute afzeggingen wegens bijvoorbeeld ziekte.

Adviseer (aangepaste) producten als de cliënt aangeeft dat zij daar behoefte aan heeft.

4. WETGEVING

Als schoonheidsspecialist moet je voldoen aan een aantal wetten. We zetten hieronder de belangrijkste wetgeving voor je op een rijtje.

- **Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)**

Deze wet zorgt dat klanten kunnen vertrouwen op goede zorg en een goede, snelle en laagdrempelige afhandeling van klachten en geschillen. Lees in het [ANBOS-protocol Wkkgz](#) waar je allemaal aan moet voldoen.

- **Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)**

Je legt informatie vast in klantendossiers. Dit betekent dat je te maken hebt met persoonsgegevens. Daarmee moet je zorgvuldig omgaan door de regels van de AVG te volgen. Bekijk het [ANBOS-protocol AVG](#) voor informatie over de AVG.

- **Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet)**

Als je werknemers hebt, ben je verplicht hen in een veilige en gezonde werkomgeving te laten werken. Voor het inrichten van die werkplek bestaan eisen waar jij aan moet voldoen. Bekijk het [ANBOS-protocol Hygiëne, Arbeidsomstandigheden en Milieu](#) voor meer informatie over een veilige en gezonde werkomgeving.

5. BIJBEHOREND DOCUMENT

Dit protocol dient als leidraad voor een veilige en effectieve behandeling bij mensen met kanker. Het is belangrijk om altijd de richtlijnen van ANBOS te volgen en zorgvuldig om te gaan met de gezondheid en veiligheid van zowel de behandelaar als de cliënt.

Onderdeel van dit document is het schriftelijk advies aan de klant voor thuis. Dit document kun je [hier](#) downloaden.

Colofon

Tekst ANBOS

Eindredactie ANBOS

Disclaimer

Aan de inhoud van dit protocol kunnen geen rechten worden ontleend. © 2025